

CORRELLENGUA 2020

RECULL DE LES ACTIVITATS A LES ESCOLES

JOSEP CARNER

El príncep dels poetes catalans

CAL

Presentació del Correllengua 2020

APROXIMACIÓ A LA VIDA I L'OBRA DE JOSEP CARNER

La celebració del **CORRELENGUA** és una bona oportunitat per a oferir als i a les alumnes i les seves famílies, la creació d'una gran festa de la llengua i la cultura arreu del nostre país.

Enguany, amb motiu del 50è aniversari de la seva mort, dediquem el CORRELENGUA al poeta **JOSEP CARNER** i és per això que des de la **Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL)**, posem a disposició de les escoles aquest recurs didàctic ple d'activitats vinculades amb l'obra de Josep Carner: jocs diversos de paraules, creació de contes, representacions teatralitzades, etc. diverses iniciatives perquè els i les alumnes puguin conèixer qui era Josep Carner i quin llegat cultural ens ha deixat.

Tanmateix, l'aparició a les nostres vides de la Covid-19 ens ha capgirat el nostre món en el més profund; la tristíssima mort de persones, la malaltia de moltes altres, el col·lapse sanitari i el sorgiment d'una gran crisi econòmica, fan que tot tingui un altre sentit, però ahora ens permet plantejar-nos que moltes coses han de canviar. Entre elles, hem d'ajudar que la cultura, i en aquest cas la llengua, puguin sortir més fortes que abans.

Per això, apostem perquè celebrar el CORRELENGUA ofereixi la possibilitat de crear allò que es decideixi, lliurement i creativament de forma compartida. És per això que us convidem a infants, mestres, famílies veïns i veïnes, a gaudir de la nostra cultura, dins d'una jornada festiva i participativa que arribi també a les escoles del nostre país.

JOSEP CARNER

Biografia de l'autor

INFÀNCIA I JOVENTUT

Josep Carner i Puig-Oriol va néixer a Barcelona el 9 de febrer de 1884. Va ser un escriptor inusualment precoç. Als dotze anys ja enviava, sempre sota pseudònim, escrits dels temes més diversos a la revista *L'Aureneta*, de la qual es convertiria en un dels col·laboradors habituals. Fill únic d'un matrimoni cultivat de classe mitjana, a l'escola es va adonar que, malgrat l'interès per les ciències, la seva passió eren les lletres.

El 1897 entrà a la Universitat de Barcelona, on descobrí el catalanisme. Va començar simultàniament dues carreres universitàries. Dos anys després, amb només quinze anys, va guanyar el primer premi literari als Jocs Florals de Barcelona. No seria l'últim: fins al 1905, es va emportar tretze guardons més. El 1902 es va llicenciar en Dret i dos anys després ho va fer en Filosofia i Lletres. Aquell mateix any va publicar el primer recull de versos, *Llibre dels poetes*. Carner era un jove amb una gran capacitat de treball, ja que al mateix temps dirigia la revista literària *Catalunya* i va començar a col·laborar amb *La Veu de Catalunya* com a periodista polític, on hi escrigué fins al 1928.

EL NOUCENTISME

El 1911 fou designat membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, i col·laborà amb Pompeu Fabra en la fixació i l'enriquiment de la llengua.

Fins al 1921 es va guanyar la vida escrivint, sempre a un ritme vertiginós. Publicava pràcticament un llibre per any. El 1905 va sortir a les llibreries *Primer llibre de sonets* i, un any després, *Els fruits saborosos*. En aquesta obra, Carner va plasmar el nou ideari estètic que promovia el Noucentisme: classicisme, civilitat, ironia i tendresa. Amb *Segon llibre de sonets* (1907), Carner completava els primers quatre volums de versos. La crítica i els lectors van acollir aquesta obra amb entusiasme i Carner es va convertir en el capdavanter indiscutible de les noves promocions literàries.

Carner era, a principi del segle XX, una figura molt popular a qui es coneixia amb el sobrenom de *príncep dels poetes*. Amb el temps va guanyar cada vegada més prestigi i la seva prolífica ploma no defallia. Va publicar *Verger de les galanies* (1911), *Les monjoies* (1912), *La paraula en el vent* (1914) i *Auques i ventalls* (1914), en què va reprendre la tradició satírica i reflectia la Barcelona costumista i política de l'època.

JOSEP CARNER

Biografia de l'autor

LA VIDA DIPLOMÀTICA I L'EXILI

El 1920 Carner es presenta a Madrid a unes oposicions al cos consular, i al març del 1921 ingressa a la carrera diplomàtica, i marxa de Catalunya cap a Gènova per instal·lar-s'hi amb tota la família com a vicecònsol d'Espanya, on viuria fins al 1924. Va exercir càrrecs a Gènova, San José, Le Havre, Hendaia, Beirut, Brussel·les i París.

Durant la Guerra Civil Espanyola va ser un dels pocs diplomàtics que es mantingué fidel a la República i el 1938 va escriure una de les seves obres mestres, *Nabí*, no publicada en català fins al 1941, a Buenos Aires. A causa d'aquest fet i del manteniment de les seves fermes conviccions catalanistes i democràtiques, el 1939 el seu allunyament de Catalunya esdevingué forçat i no hi va tornar a residir mai més.

Com a dramaturg, Carner va conrear el teatre amb obres pròpies com *Al vapor* (1901) i amb adaptacions escèniques com *Canigó* (1910). Més endavant, el 1928, va escriure la lletra de l'òpera d'Eduard Toldrà *El giravolt de maig*. Però la seva millor obra en aquest camp va ser *Misterio de Quanaxhuata* (1943), l'únic llibre que va escriure en castellà en agraïment al poble mexicà.

EL LLEGAT

L'abril del 1970, vell i malalt, Carner va fer una visita fugaç a Barcelona, després de trenta anys de no haver-hi posat els peus i de quasi cinquanta de no residir-hi de manera permanent. El 4 de juny de 1970, pocs dies després de la visita, va morir a Brussel·les. És enterrat al cementiri de Montjuïc. L'arxiu i la biblioteca personal són consultables a la Biblioteca de Catalunya.

RECULL D'ACTIVITATS

Els Jocs Florals: una festa de la poesia

La festa dels Jocs Florals és la festa de la poesia, un certamen que premia composicions poètiques, les fa escoltar i les divulga.

Van néixer a Tolosa de Llenguadoc, al segle XIV, quan la llengua d'oc era, per excel·lència, la llengua de la poesia.

A causa de les bones relacions entre les terres occitanes i Catalunya, Barcelona va seguir l'exemple de Tolosa i, ja a l'Edat Mitjana, va tenir també els seus Jocs Florals, el 1393, que se celebraren fins al segle XV.

En el segle XIX, durant la Renaixença, els Jocs foren reinstaurats després de tres segles de Decadència, durant els quals no hi havia hagut cap mena de manifestació literària. Gràcies a la recuperació de la Festa es va revalorar la llengua com a vehicle de cultura. Des d'aleshores, a Catalunya o a l'exili, no han deixat de celebrar-se.

Els premis ordinaris són:

*La Flor Natural. És el premi d'honor i cortesia a la millor poesia que canta l'amor. Segons un bell costum, el guanyador d'aquest premi elegeix una dama d'honor que és proclamada Reina de la Festa.

*L'Englantina d'or, premi a la millor composició de caràcter patriòtic sobre un tema històric o que glossi i exalti valors presents o projectes de futur de la pàtria.

*La Viola d'or i argent, al millor poema que enalteixi la fidelitat als valors espirituals.

EL GAI SABER:

Mestre en Gai Saber és el títol honorífic atorgat pel consistori dels Jocs Florals als poetes guanyadors dels tres premis.

ACTIVITAT:

Organitzar uns Jocs Florals a l'Escola. Evidentment, canviaríem això d'escollir una dama d'honor i no proclamariem cap Reina de la Festa.

Segon cicle de Primària i ESO: Elaborar els poemes i, en tot cas, teatralitzar-los.

Infantil i primer cicle de Primària: Elaborar poemes acompanyant-los d'un dibuix.

Amb tots els poemes i els dibuixos es podria elaborar una revista en "Gai Saber".

També es podrien fer punts de llibre.

RECALL D'ACTIVITATS

Noucentisme

Moviment que partí del Modernisme i que s'inicia el 1906 i acaba el 1923 amb el cop d'estat del general Primo de Rivera. L'objectiu del Modernisme era modernitzar Catalunya partint d'un ideari i d'un vocabulari propi. Eugeni d'Ors fou qui va establir les bases del moviment amb les seves gloses a "La Veu de Catalunya".

El president de la Diputació de Barcelona i fundador de l'Institut d'Estudis Catalans, Enric Prat de la Riba, institucionalitzava el Noucentisme i n'aplicava els ideals a la política.

Els artistes noucentistes van voler allunyar-se dels ideals estètics que havien predicat simbolistes i impressionistes. Els seduïen els clàssics grecs i llatins i anhelaven crear arrels que donessin a la cultura un valor d'eternitat.

ACTIVITAT:

ESO: Fer un treball sobre el Noucentisme: escriptors, poetes, polítics, la poesia noucentista i els seus màxims representants.

Segon cicle de Primària i ESO:

Organitzar una sortida a l'Institut d'Estudis Catalans

(<https://sales.llocs.iec.cat/visites-guiades/>) i a la Biblioteca de Catalunya

(<http://www.bnc.cat/Visita-ns/Visites-guiades>)

Institut d'Estudis Catalans

Biblioteca de Catalunya

RECU LL D'ACTIVITATS

Amor al País

Josep Carner va viure molts anys de la seva vida fora de Catalunya, però sempre mantingué viu el seu record transmetent en el la seva obra el tema del paisatge, la quotidianitat, l'amor i la pàtria

ACTIVITAT:

Segon cicle de Primària i ESO:
Elaborar un poema del lloc on vius.

Infantil i primer cicle de Primària:
Fer dibuixos sobre el lloc on viuen.

Madrigal a Sitges

O Sitges, cel i calitges,
mar al peu, clavells al niu,
blanc d'Espanya que enlluerna
les espurnes de l'estiu.

Cor que vols, cor què desitges
en tu visc, que tota em plaus.
Tes noies tenen ulls negres,
les cases tenen ulls blaus.

Si jo et deixo sols a mitges
dóna'm una flor ben lleu:
dóna'm una margarida,
ull de sol, ales de neu.

JOSEP CARNER

Música

THE NEW CATALAN ENSEMBLE

LLIBRE-DISC: BESTIARI, amb miniconcert

i recitació de Josep Pedrals.

Poemes de Josep Carner

Cançons de Joan Díaz

Enllaços: <http://bestiari.newcat.eu/>

Disc a Spotify:

<https://open.spotify.com/album/690rPI42kx6MQFdQmxXZBv>

VÍDEO Teaser del projecte:

<https://www.youtube.com/watch?v=UvvtC4iDBUw&feature=youtu.be>

VÍDEO Teaser de l'estrena en concert (format ampliat):

<https://www.youtube.com/watch?v=rli1ocG-ti0&feature=youtu.be>

ACTIVITAT:

Infantil i Primària: Fer treballs sobre els protagonistes d'aquest disc: Les abelles, El cargol, El drac, ...

RECULL D'ACTIVITATS

Lectura i comprensió

Els fruits saborosos

El poeta, creador d'idealitats, és qui s'encarrega de definir la Catalunya ideal. I, en partir de la més estricta quotidianitat, en realitat està gestant un món harmònic en el qual tothom té cabuda i accepta de bon grat el paper que la societat li assigna.

La poma escollida

Alidé s'ha fet vella i Lamón és vellet,
i, més menuts i blancs, s'estan sempre a la vora.
Ara que són al llit, els besa el solet.
Plora Alidé; Lamón vol consolar-la i plora.

Com les maduixes

Menja maduixes l'àvia d'abans de Sant Joan;
per més frescor, les vol collides d'un infant.
Per'xò la néta més petita, que és Pandara,
sabeu, la que s'encanta davant d'una claror
i va creixent tranquil·la i en admiració
i a voltes, cluca d'ulls, aixeca al cel la cara,
ella, que encara no diu paraules ben ardides
i que en barreja en una música els sentits,
cull ara les maduixes arrupides,
tintat de rosa el capciró dels dits.

Les llimones casolanes

Metimna, atrafegada, com mou la cara encesa
damunt el voleiar dels braços i el vestit.
El dinar es cou, es veu lluir la roba estesa
i ja a la cantonada és Licas, el marit.

ACTIVITAT:

ESO: Feu una anàlisi dels poemes recollits en "Els fruits saborosos" i expliqueu què vol dir Josep Carner en cadascun.

RECULL D'ACTIVITATS

Lectura i comprensió

¿Quines són les imatges que al fons s'agiten de les vostres nits, ocells planyívols, animals salvatges que les poblen de queixes i de crits?

¿Voldrà lligar-se amb d'altres harmonies la música de fulles, més suau de nits que no de dies?
¿Què cerca el vent nocturn a dins l'afrau?

Fins el penyal, guarnit de molsa bruna, a mig pendís entravessat i cot, mig diríeu que viu sota la lluna per bé que sembli indiferent a tot.

Serena, quietud, vent i tempesta, posats de la foscor,
¿porteu alguna divinal requesta en ritme d'esperances i de por?

Almenys jo crec, si dins la nit faig via quan tanta d'animeta s'abalteix, que el gran drap de la nit es desficia, l'obscuritat glateix.

Àngels, tal volta, elisianes roses entorn esfullen de l'oscat sentit; o brollen veus parentes, de les coses que frisen demanant un esperit.

Nocturn

**El floc argentadís i la tememça de l'herba i el grancam esmaperdut
¿engany serien de la vana pensa o un signe, un d'oblidat o inconegut?**

**Una remor que flota esmorteïda,
¿és d'un passat o d'un futur trepig?
¿Són els difunts que capten a la vida o els venidors que tusten al desig?**

**L'alè m'inspira d'una oculta raça?
mon pensament, qui esgarriat me'l féu?
Ja fins me sembla com si fos ma passa d'un altre, caminant darrera meu.**

**On és l'aigua del pou que cal obrir?
on el tresor colgat? Sóc a llur vora,
i jo que els cerco n'he restat defora,
com un que dorm, sens veure ni capir.**

**Amara de llum pia,
oh doll quiet i blanc
del pleniluni que els enyors desnia,
la lassa i spectral malenconia
d'una presó de fang.**

ACTIVITAT: JOC DEL DIXIT [1r i 2n de batxillerat]

Si hom disposa d'un joc de Dixit o bé de les diferents ampliacions del joc, podem aplicar-lo a l'aprenentatge de poemes com ara l'anterior, on l'autor recrea imatges emotives i evocadores en cadascun d'ells. Desenvolupament: Es reparteixen estrofes de quatre versos a cada alumne o parella. Es reparteixen 7 cartes per persona o parella. Per torns, cada un dels participants llegeix la seva estrofa (serà el contacontes). A cada jugada, cada un dels jugadors es descarta, cara avall, d'aquella carta que considera que més s'adiu al text recitat.

Un cop barrejades i cara amunt, a la de 3, els jugadors han d'esbrinar i assenyalar quina és la carta triada pel contacontes, establint la puntuació d'acord amb les instruccions del Dixit.

RECULL D'ACTIVITATS

Museu zoològic

Lectura i comprensió

Cangur, el fill

-Jo, canguret bon minyó,
sóc a casa i al balcó.

L'abella

-Treballadora fidel,
amb el que trobo a les flors,
jo que faig parets de mel.

El pop

-Sóc el ganut més sortós:
tot sovint, d'una embranzida,
pesco amb sis agafadors.

La cigala

Diu la cigala al marit:
-Voldria fer migdiada,
i no puc, amb el teu crit.

El cuc de seda

-Fils que feia per a un niu,
me'ls agafen i els treballen;
i acabant, us en vestiu.

El be

-Quina cosa em passa a mi
Em diuen "be", i és la sola
paraula que jo els sé dir.

L'oreneta

Davant genteta
potser poruga, arraulideta,
ella és qui diu:

-Só més, só més que una oreneta:
jo só l'estiu.

El mosquit

-Contra els que volen artistes,
però els voldrien de franc,
fet el meu poquet de música
prenc una gota de sang.

El gall

-Si jo oblidés ma cantera
en arribant el matí,
¿qui sap si el sol tornaria
cap més matinada a eixir?

El mussol

Jo tinc cara de set ciències
i visc, de dia, ensopit;
totes les meves sentències
les penso, immòbil, de nit.

La rata

-A un ratolí temerari,
nebot meu, que és molt tossut
dic: -Vols fer-te saberut?

Doncs rosega un diccionari.

ACTIVITATS:

1. JOC D'ENDEVINALLES (3r i 4t d'ESO)

Desenvolupament:

- Exposició i lectura dels poemes curts del Museu Zoològic
- L'alumnat haurà d'endevinar a quin animal correspon cada poema curt, o bé lligar-lo a un llistat de noms d'animals que els haurem facilitat.

2. JOC DEL MEMORY (3r i 4t d'ESO)

- Elaboració de targetes amb els poemes escrits, així com del mateix nombre de targetes amb imatges d'aquests animals (tretes d'un joc de Memory o bé baixades d'internet).
- Proposar el joc als grups: aixecar les targetes per torns i fer correspondre els poemes amb l'animal a què es refereixen, simulant el joc del Memory.

RECU LL D'ACTIVITATS

Entrevista imaginària a Pere Calders

ACTIVITAT PER A ALUMNES D'ESO:

Feu una entrevista imaginària a Josep Carner. Per parelles un alumne farà de periodista i l'altre de Josep Carner. Heu de fer grups i repartir-vos les tasques següents:

-
- **Redacció de la presentació del personatge.**
  - **Redacció de les preguntes:**
    - Heu de fer una recerca d'informació sobre la vida i l'obra de Josep Carner.
    - Escolliu un tema o dos sobre Josep Carner, els que us semblin de més interès, o bé fer un repàs general de la seva vida i obra.
    - Investigueu quines són les característiques d'una entrevista, quines parts ha de tenir i com han de ser les preguntes en funció dels objectius que tingui l'entrevista.
    - Un cop hàgiu decidit tot això, redacteu les preguntes.
  - **Assaig de l'entrevista:**
    - Tenint en compte tot el que sabeu de Josep Carner, heu de procurar, entre tots, que les respostes del Josep Carner imaginari siguin possibles per al Josep Carner real.
    - Heu de tenir present que, tot i que podeu tenir un guió o notes al davant, quan enregistreu l'entrevista, no heu de llegir el text, sinó que s'ha de mantenir una conversa entre l'entrevistador i l'entrevistat.
  - **Edició de l'entrevista.** Heu de pensar quins efectes de so i altres elements d'un programa de ràdio (o de vídeo) voleu incloure-hi (sintonia, careta, falca, cops d'efecte...).
  - **Enregistrament de l'entrevista.**
  - **Valoració de l'entrevista.** Un cop tingueu les entrevistes enregistrades, les heu de posar en comú amb els vostres companys i companyes.

C. Olzinelles, 118
08014 Barcelona

Tel. 934159002
Correu: cal@cal.cat

www.cal.cat

 CALcoordinadora

 @CAL_cat

 @cal.llengua

 CAL - Coordinadora d'Associacions
per la Llengua Catalana

Des de la CAL treballem de forma activa i en col·laboració amb un gran nombre de col·lectius perquè l'ús del català deixi de disminuir perillosament. Ens CAL la teva col·laboració per continuar treballant per la llengua i el país. Les aportacions privades són les que ens permeten existir i seguir impulsant iniciatives per millorar i defensar l'ús social del català a casa nostra.

ASSOCIA'T A LA CAL A PARTIR DE 25€ L'ANY!

www.cal.cat/fes-te-n-soci